

N° 45.

Mahjas Weefis

1885.

Ar pascha wifuschehliga augsta Keisara weleschanu.

28. gada-

gahjums.

Mahjas Weefis isnahk weentreis pa nedetu.

Maksa ar peefubtischanu par pasi:
 Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
 bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
 Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
 bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Maksa bes peefubtischanas Riga:
 Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
 bes Peelikuma: par gadu 1 " 75 "
 Ar Peelikumu: par 1/2 gadu " 90 "
 bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas Weefis teel isdota sestdeenam
 no plst. 10. jahlot.

Maksa par studinaschanu
 par weenas slejas smalku rasktu (Petit)-
 rindu, jeb to weestu, to tahda rinda eenem,
 maksa 8 lay.

Reakcija un esperimentija Riga,
 Ernst Plares, bilshu- un gramatu-bru-
 latawa un burtu-leeitowe pee Pehtera
 bastizak.

Wahditajs. Jaunlahs finans. Telegrafa finans. — Gelfschemes finans: Riga. St. Wadiboles. St. Leel-Auzes, No Leegeem, No Polangas. „Cesti Postimers.“
 Rewele. Dinaburga. — Ahrsemes finans: Polititas pabestais. Wahzija. Anglija. Italijsa. Tonkina. — Ka
 Subdite. Schweizes lawines. — Peelikuma: Subras laupitaji Graudi un seedi.

Jaunlahs finans.

Rigos krona zettuma nfrangas, armijas atl. fchtabskapitans Jakob Zihulis, pahwests ziwil-deenasta un dabujis sawu panahkofoho tshinu par gubernas sekretaru.

Latweeschu teatris. Echo swehtdeenu teatra apmekletaji dabuhš kreetni pasmeetes, jo tiks israhditas trihs joku lugas, us ko teatra drangus ihpachi darom usmanigus. Pehz ilgata laika ari dabujim redset „Zsig Mojes“ kas sawa laika skatitajem ta patizis.

No Lutera issahdes skaidrais atlikums ir 1207 rbl. 88 kap., kas tikuschi nodoti rabs- lungam W. Lange, ta Lonakalna basnizas buhwes kapitala pahwalbitajam.

1864. gada teesu likumu tulkojumi Latweeschu un Zgaunu walodas, kas atsihti par nederigeem, teelot tagad, la „Nischfl. West.“ fino, zaurstatiti un pahrlaboti.

Zelgamā tagad esot toti nedroscha dshwe. Ta lahda Tschiganeete, kas jaw reis deht sahdsibabm, bij zettuma, swehtdeen, 23. oktobri, eelihduse Annas basniza un tur issaguse lahdai fainneezei daschus rubtus naudas. Blehdigo mahititi isdewahs sakert un nowest polizija. — Tabs paschas deenas walara, ta ap pulksten 8, lahds arendators eenahl polizija. Winesch rahda sawu ar asnim notezejuscho gihni, sawu sadausito galwu un isteiz, ta zela us bahnusi tam no muguras usbrukuschi 2 wihri, wimu nosweedujschi gar semi un tad tam galwu til ugi daustjuschi, kamehy palizis bes famanas. Blehschi wina nam panehmuschi wina papihrus un lahds 180 rubl. naudas. Gewainoto aishweda tuhlin us flimmizu. Rahdu personu, ko tureja par wainigu, apzeetinaja. — Nakti us 23. oktobri nosaga lahdam aij Annas wahrteem dshwodomam tirgotajam wairak drahnu, wehrtiba lihds 100 rublu. Tapat ari dauds zitas weetās sagli ir mehginajuschi eelaustees; to leezina ispeestahs rubtes un muhtiseri, kas palikuschi durwis. — Zaur schohlastibas manifestu lahds 50 lihds 60 saglu apscheloja un islada is zettuma, zeriba, ta tee atstahfees no saweem nedarbeem. Bet zil beidsamaja laika nomanams, tad apschelotee

pa naktim atkal turpina tos. — Naktis-fauzeji un waktmeistari zaur nebehdneeku pahdro- schibu ir ta eebaiditi, ka ne-udroschinajahs stahtees wineem zela. Sagli tahda wihse laupa ko nagi nes, un ja polizijai ne-isdodahs tos apzeeminat, tad gan Zelgamweekeem ar bailehm un nedroschibu jastatahs us jeemas garajahm naktim. (L. A.)

No Durbes raksta „Ar.“: Kwis. gubern. awises fino, ka Durbes meestina eedshwneeks un namu ihpachneeks Sihmans Klexer ween, balfigi no Durbineekeem par Durbes meestina preekschneeku ispehlets, un no augstas wal- dibas par tahdu apstiprinats. Sihmans Klexer ir Kaletu Breescha fainneeka jau- nalais dehs, kas preeksch kahdeem 30 gadeem atpakat, pahri gadus Gramidas kirspehles- stolu apmelleja un skola par kreetnu, tshaklu sehnu un jantru dseedataju 4-balfigas dseej- mas israhdijahs. Skolu atstahjis, S. Klexerš tapa us Rigu nodots, lai tur pee skunst- dahrsneeka mahzabs dahrsneeka finanschanas. Par skunstdahrsneeku ismahziješ, tas palika Kaletu muischa par dahrsneeku. Jaw tur buhdams tas sarakstija 2 teizamas gramatas par „Safnu un aughu-košu audsejchamu“, tautas brahleem par labu un lifa tahs drulat. Preeksch ne ilgeem gadeem S. Klexerš, par seewu Juliju Belo apnemdams, dabuja puhram lihdsā Durbes meestina esofchus weza Belo 2 namus un aishgahja tad, Kaletus atstahdams, us Durbi dshwot un sawds mar- totods namds nomesiees. Durbe dshwodomams tas us sawu semes grunts gabalu newis ween eestaisija flawenu „aughu-košu skolu“, kas wijam tam apgabalam ir par swehtibu un labumu, bet ari uizehla koschu „treibusi“, kas ari Durbei ir par gresnamu un aplar- tejeem dshwotajeem par labumu un swehtibu.

Witebska. Preeksch lahda laika wals- padome usdewa zetu-ministerijai, ismeklet un apspreest, waj nebuhtn eespehjams pee Wi- tebskas us pilsehtas maksu ar waldibas pee- palihdsibu buhwet pastahwigu dshju tiltu par Daugawu un kapitala intresehm un deldeschanai no brauzejeem un gahjejeem nemt noliktu maksu. Us peeprashjumu pee eeschleetu-ministerijas, ka „Mosk. Btg.“ fino,

dabuta atbilde, Witebskas pilsehtas walde isskaidrojuse, ka it neta nespehlot dot preeksch tilta buhwes, tadeht ka pilsehtas eenahkumi tik ko peeteektot wisnepeezeschamato waja- dsibu apmeerinashanai. Ari eeschleetu mi- nisterija apleezinajuse, ka Witebskas naudas buhschanas teescham atrodotees toti behdiga stahwolti. Bet kad nu tiks par Daugawu sche nepeezeschami wajadsigs, tad zelu mi- nisterija walsitpadomei zehluje preekscha, to buhwet us walsis maksu un schim darbam jaw 1884. gada atwehlet 145,000 rubtus.

St. Arimas fino, ka abhelehm tur draudot breefmas no ta sanzamas afinsuts (Aphis lamgera), kas beeschi tur parahdotees. Wina esot eewesta is ahrsemehm zaur abhelitehm, kas tikuschas parastitas preeksch Nikitskij- dahrsa. Gadu no gada schi fehrga esot wairuma, un lihds schim neweens derigs lihdsellis ne-efot atrasts.

Telegrafa finans.

Peterburgā, 2. now. Pehz Ahrlahrtigu wdollu departamenta usajzinajuma, schejeenes laufsfainneezeibas beedriba spreeda par brand- wihna dedsinashanas jantajumu masas lauf- fainneezeibas. Schis jantajums eelustinats zaur komerziju-rahtu Koforewu, kas leef preekscha, ta wiseem laufsfainneekeem, leeseem un maseem, tiktu atwehlets dedsinat brand- wihnu, lai tee waretu sawu lautu rashojumus labal isleetot un ta sawu fainneezeibu set- migali uskopt. Pehz Koforewa domahm wifs isdedsinatais brandwihns, pret noteiktu maksu, buhtu janobod kronim, kas tad to pahrotu tahkal, dshreenu tirgotajeem, pa 8 rbl. par wedru. Tahda augsta maksa pawairotu walsis eenahschanas un turklabt atturetu laudis no schuhpibas.

Peterburgā, 3. nowembri. Us tureenu atnahkuschas finans, ka 2. nowembri ap plst. 10 walara pamantā Tschkentē lehua semes trihzeschana.

Fridrichsrhē, 3. nowembri. Firts Bis- marks fagaidija v. Giers kungu us bahnusi un wimu draudfigi apfwezinaja. No tu- reenes v. Giers kungs aishzeleja us Samburgu un no tureenes tahlatu us Montreu.

Geschiedenes finas.

Widsemes gubernators, kambarkungs Sche-witschs, 29. oktobri superintendentam N. Zentscham, ka Rigas garidsneezibas galwai, wehlejis laimi us Lutera swebtkeem.

Widsemes gubernators pirmdeenas wakara pa Rigas-Dinaburgas dselszschu aibrauzis us Geschiedeneswiju, gubernas pahrwaldi nododams wizegubernatoram.

Lutera peeminelka leeta „Rigasche Zeitung'a“ sino, ka Widsemes muischneeku konwents pagahjuscha nedeta sapulzejees un apspreedis peeminelka zelschanas leetu. Konwents nospreedis, dot muischneeku preekschneezibai pilnwaru, spert wisus wajadfigos folus preeksch naudas falasichanas, kas preeksch peeminelka zelschanas wajadfiga, farunatees un weenotees schai leeta ar zitahm Baltijas prowintschu muischneezibahm un islubgt walstis waldivas atkauju preeksch wispahrigas naudas lasichanas isrihkojuma.

Mahrtinsch Luters un musika. Ka Berlimes awise „Grenzboten“ stahsta, tad Luters bijis leels musikas zeenitajs, un par to schahdus teikumus usshmejis atstahds papihros: „Man koti nepatihl, ka laudis — gribedami swebtulibu israhdit pasaulei, nizina musiku, wina mums no pascha Deewa dahwata, un ne no zilwekeem, un talab ta aisdien welnu un eelihgsmo muhsu firdis. Musiku dsirbedami, aismixtam dumsas, augstprahribu, bestaunibu un zitus grehtus. Pehz Deewa wahrdu mahzibas, musika eenem pirmo weetu un augstu zeenischamu.“ Zita lahda raksta Luters runa ta: „Welns patš ir ihgnuma pilns un usmahz zilwekeem sawu ihgnumu, un tadehl newar pazeeft jautribu. Nemas naw ko brihuitees, ka winsch no musikas behg, un kad winsch pateest tur gribetu nomestees, fur dseed; ihpaschi garigas himnas winsch nepazeesch un laischahs lapas. Mums is bibheles finams, ka Dawids, sawu tolli spehledams, no welna apstahda Saula firdi padarija mihtu.“ Gr.

„Australas“ beedribas jaun-eemantotais kugis „Perkons“, kapt. R. Aucour's, ar gabalu prezi 16. (28.) oktobri isbrauzo no Bristeles us Demararu, Amerika. Weschanas maks 4050 rbl.

Basnijas aplaupischana. Nakti no 26. us 27. oktobri, ka „Rig. Zita“ raksta, Pinkumuischas lutertiziga Nikolaja basniza tika apmelleta no laupitajeem, pa logu eefahpot eeksch. Bet ta ka dahrgalas leetas drofchi bij usglabatas, tad tehwineem bij japeeteef ar 1 swina bikeri, 2 neplateteem luktireem, 1 oblatu blodinu un 100 oblatahm. Lau-pitaji lihds schim wehl naw usdabuti.

Sawada lastaju swejochana. Mums no daschahm pusehm finots, ka „Latweeschu Awises“ tikuschas peesuhittas wisu scho gadu tahdeem, kas schogad nemas nebija apstellejuschi winas, bet kuru wahrbi warbuht bija peesihmeti „Latweeschu Awischu“ ekspedizija starp pagahjuschu gadu abonenteem. Par tahdu fewischku laipnibu ar „Latweeschu Awischn“ apbalwotee brihnijuschees. Daschi atradijuschi tahdu laipnibu un mihtli luhguschchi „Latweeschu Awischu“ redakziju, winus wairs nestaitit starp awischu lastajeem. Bet ziti ta nedarijuschi wis, bet domajuschchi, kad peesuhita awisi par welti, tadehl tad wimu nefanemt. Papihri war fainneeziba

bruhket. Bet tee, kas til newainigi domajuschchi, nepatihkami tika pahrschteigi. Tagad rudeni, fur rudsi, meeschi eewahkti, wini dabuja Wahzu waloda farakstitas mihlestibas wehstules, kurās tika usajzinati, „baldisht“ eesuhitit „Latweeschu Awischu“ ekspedizijos abonentu maksu. Ari daschās weetas teel spredikots pret flitkeem „Latweeschu Awischu“ maksatajeem.

Zitas weetas atkal frogods parahdijuschees fewischki Latweeschu Awischu zeenitaji. Daschi wasanki, kureem senati shwajs un alutinsch bija mihtli par laikraksteem, peepefchi pahrmetuschees par karsteem Latweeschu Awischu peekritejeem. Un lai waretu netizigos wairaki pahrscheginat, isdod daschurcij pat buteli pa welti. (B.)

Deenuidus-Widsemes wiepahrderrigas un semkopibas beedriba buhs muhsu zeen. semkopjeem jaw deefgan pasihstama. Wina pastahw nu jaw dards gadus no weetas un darbojahs ar stipreem spehkeem un jo leeleem lihdselkeem preeksch Widsemes laufjainneezibas weizinsichanas. Nu pat tai 17. oktobri scha gada schi beedriba notureja sawu pilno sapulzi, kura it stipri bij apmelleita. No sapulzes darbeem te peemineschu til ween tos ari preeksch mums jo eewehrojamos. — Tehrpatas semkopibas un ruhpnenezibas beedriba bij schē atsuhitijuse weenu eksemplari no meschunga Sattlena farakstitahs grahmatas preeksch meschfargeem, ar to luhgichanu, lai schi beedriba ari no sawas puses pabalstiju schihs ari latwisli pahrtulkojamahs grahmatas drukaschamu zaur pamudinaschamu us eepreekschigeem eemalsajumeem. Beedriba apnehmahs wispirms to grahmatu pahrbaudit un pehz tam sawus beedrus usajzinat us winas aboneschamu. Schihs grahmatas faturs fastahw is schahdahm trihs galwenahm dalahm: a) meschu-fargaschana, b) mescha-darbi, c) meschlopu-fargaschana un medischana. Bei-gas ir kalendris peelikts, kura top aishrahdits us ihstena laika ussahklameem un isdarameem mescha-darbeem. Tuwalas isstaidroschanas deht grahmatina atrodahs ari daschadi nobildejumi. — Profesors Dr. von Knieriem lgs zehla preekschā sawus praktistos mehslaschanas-isnehginajumus Petermuischā, zaur to ihpaschi noluhkojahs us leelaku panahkumu fahneegschamu pee abholinsahles-fajautuma.

Gr pamants, ka mehslaschanas-mehginajumi ar gipsi, kas isbariti rudeni un parwasara, marta mehnesi israhdijuschchi wislabakos panahkumus, ne ta kad wehlaki gada mehslaja. Naw ne wairat, nedj masak, ne ta 400 mahzinas gipsis us weenas puhrweetas is-kaisams. No zitahm mehslu sortehm bij israhdijuschees par derigeem superfoffats — saweenots ar kaliju. Us ausu-lankeem zaur superfoffatu ween gan sinams drusku masak augku panahza, ne ta kad to leetaja kopā ar kaliju, bet kad falihdsinaja isdoschanas ar eedabujumeem, tad redseja, ka wairat eenahza, kad mehslaja ar superfoffatu ween. — Weidsot skuntes dahrsneels G. Goegginger lungs garaka preekschnefumā isstaidroja, ka semkopibas raschajumi weena weeta wairat ne ta otra pazeldamees, schē un tur zelot konkurrenzi, to sem apstahkkeem daschreis newarot wis wisur pahrschahwet; tapehz esot loti eewehlejama leelaka dsihschanahs us abholu un ogu audsinaschamu, zaur to semkopibai blatus atwerot jaumu ne wis masu pelnas-awotn. Jazer, ka schis teescham eewehlejama is preeksch-

nesums drihti buhs lasams lahda muhsu laikraksta. Bertrama Schahrlis.

Breesmigs uguns-grehts. Nakti no 23. us 24. oktobri pulkst. 10 fahlot, nodega Krona-Birschu pagasta buhdamas Sehnehn mahjas, ka: diwi ehrebegi, diwi laidari un weena puischu flehts, trihs firgi, trihs gowis, aitas un zuhlas un dawi firgi, kureem spalwa aufis un aste bij apswilufi. Sahdu deenu wehlat nosprahga sawas breesmigas molas pahrschadami diwi no scheem peezeem sirgeem, wislabakee bij ar dselsu pinekkeem fahlehgiti, breesmu brihdi newaredami pinelku atslehgu azumirkli atrast, bija scheem nabaga lopeem fahlehgiteem ap seenu stahwu flaitidameem, ugunei par upuri japaleef. Uguns, ka ihrahdijahs, zaur atreeschchanos no besdeewigas rotas pee laidara bij peekurta, ka domajams, no sagkeem, kas jaw lahdas reises esot bi-juschchi mehginajuschchi, fainneekam firgus sagt, bet turigu fainneeku eerikte wineem ne-ah-fahwuse wakas. Tagad nu ir ugunei par laupijumu mineti mahjas lopi. Pee uguns dschschanas wehl daschi negebli bij eeradu-schees, kas mehginaja us lauku isswestos fahschotus un zitas drahnas sagt, bet las ne-isdewahs. — Tagad nu uguns aplaupitee fainneeki un deenastneeki stahw ismijuschchi leelas behdas un pret bahrgo seenu nesin to eefahkt. Labi gan buhtu, kad scheem behdi laudim schehlfredigi katris ar sawu artawinu palihga nahktu.

Tapat ari nakti no 24. us 25. oktobri nodega Sasu Skotul fainneekam schuhnis, kas ar abholinu un ar wiseem schagada lineem bij peebahits. Nabaga fainneekam, kam bij wisleelaka zeriba, preeksch rentes un puischu lones no lineem eenemt, nu istuh-peja gaisa. Uguns esot no laundara rotas peelikts. Weens gan jaw ir apzeetinats, bet nesin waj tas buhs tas wainigais.

Tad wehl schepat tuwumā lahdas nedelas atpatak nodega diwtahschigs Birschu pagasta flolas nams am Menku lungam rija ar labibu un wisu zitu rijas peederumu. Stahde fneedsotees lihds 5000 rbl. N. Gailit.

Is Bunka sino „Ztgai f. St. u. L.“, ka 24. oktobri pee Plosta frogo nodedsis laidars. 26. oktobri W. Saules lestera D. diwi meitahm, zeta no Bauslas, usbrakuschchi diwi tehwini, pee lam weena no winahm dabujuse 2 rewolwera schahweenus mugurs un fahnds. Meita stipra drudsti. Polizijai isdewahs sakert fleplawas un pee wineem ari atrada rewolwera, peederigu Plosta krosdeneekam. Doma, ka fleplawas ari wainigi pee angichmineta ugungrehta.

No Sahrem sino „T. W.“, ka tur notizis schahds dihwains atgahjums: Zilawas seminarijas skolotaja Behtina lga fainneee, gabus 28 weza, eemihlejuse lahda tureenes fainneeka dehtu, 19 gabus wezu, un atraduse ari pretmihlestibu. Bet bruhgana mahte no schihs laulibas neta negribejuse finat un nosautuse dehta bruhiti par „lihderrigu meitu“, lai gan pat winas kreetnibu neweens ne-schahubijees. Nelaimiga bruhite tamdeht ta issamifuse, ka apnehmufehs few galu darit. Birnis wina dahrsa mehginajuse pahrschtees, pee ahbeles; bet faite pahrschuhfuse, zaur lo winas mehginajums ne-isdewees. Tad wina few schahwuse ar pistoli kreisajās truh-tis, bet netrahpijuse wis fredi, un tamdeht winai bijuschas ja-iszeesch leelas nahwes-molas; lodes zaurumu wina mehginajuse

aishahst ar femi un nobirufchahm lapahm. Otru rihitu atradufchi wihu nomirufchu.

Is Bahrbeles draudses. Muhfu Bahrbeles basnizas pahrbuhweschana pehz gandrihs diwju gadu darba tagad tiktahf gatawa, ka fwehtdeenā 16. okt. pahrbuhweto basnizu wareja eefwehtit. Minetas fwehtdeenās rihitā gan dabās mahmulina bij tehrpufees miglainā fegschā un rahdija asarainu waigu, — bet muhsu draudses lozekli jaw pa agri pa wiseem zekeem leeleem pulkeem steidsahs uf jauno Deewa namu, un ir pat dandū i zitahm draudsehm. Lauschu pulks ap basnizu denhsmejahs, kad uf reis is jaunā staltā basnizas torna muhsu fen pasihstamas swanu flanas, — bet tagad pawisam zitadā atskanā, — dindinadamās mums fludinaja, ka tuwojāhs brihtinsch, kur basnizas durwis atwehrsees un winas draudses behrni warehs tajā steigtees eefschā, pehz til ilga schkirfchanas laika atkal reis winas mihto mahru eefschpuse firdis jilat un dwehseles spirdsinat. Swaneem flantot, tuwojāhs basnizai, is mahzitaja mahjās nahlot, — muhsu basnizas preekschneeks, zeen. Bausklas pilskungs, basnizas atflehgu rolā, un lihds ar to zeen. Bausklas aprinka prahwesta lgs, — Walles, — Bausklas Latwju draudses un muhsu paschu draudses zeen. mahzitaju kungi sw. altara rihlus un fwehto bihbeli nesdami. Teem pee basnizas durwis apstahjotees, draudse nodseedaja kahdus pantinus is dseefnu grahmataš, un tad muhsu draudses gans, pret sapulzejuscheem greesees, firfnigeem aifgrahbofcheem wahrdeem teem pee firds lila schahs deenas nosihmi un swaru. Pehz wina runas zeen. basnizas preekschneeks, pret zeen. prahwestu greesees, runaja schahbi: „No wifas firds preezadamees, ka schi basniza tiktahf gatawa, ka ta war tapt eefwehtita, — es Jums, zeenijams prahwesta lgs, nododu schihs basnizas atflehgu, un luhdsju, scho basnizu eefwehtit.“ Tad prahwesta kungs atflehdja basnizas durwis, Deewa Tehwa, Dehla un fw. Gara wahrda un eegahja lihds ar ziteem mahzitajeem un draudses preekschneeku basnizā, pehz kureem draudse speefdamees eefschā pluhda, ar jauno brango ehrgetu flanigahm balsim apfweikti. Tad fahzāhs eefwehtischangas deewkalposchana.

Basnizas pahrbuhwe lihds ar jauno kori un jaunahm ehrgelehmi mafsja 10,000 un wehl kahdus rublus, is kuras naudas, ja nemaldos, 1,500 rbf. esot no augsta krona doti, un zita wifa draudses paschas nauda. Kola materialu dewa kronis par wolti, bet draudsei wajadseja wifus schos kolus krona meschōs zirft un peewest; tapat ari almenus, keegelus, dakstinus, laskus, granti, mahlu un dselchus peewest un meistarus wadat lihds Bausklai, Zelgawai waj Rembatai, jaunās ehrgeles is Jakobfchtates atwest un wezas uf tureeni aifwest, un bes wifa ta draudse dewa wifus wajadfigus strahdneekus pee wifas basnizas buhwes.

Wifus buhwes darbu bij usnehmis Jonas lgs is Zelgawas.

16. oktobri ari muhsu Bahrbeleschu labd. beedriba bij pehz falda fnaudeena atkal reis isrihtojufi teatru, un pehz teatru weefigu fadsihwi preeksch beedreem un zaur beedreem eeweesteem weeseem. Teatris un ihpaschi weefigā fadsihwe bij apmekleti leeliskā mehra. Beedriba pehrn eeguwesti fawu beedribas

namu un netaupija daschus jo leelus puhlinus un tehrinus, namu pahrbuhwedama un uflopodama. Schogad preeksch tahfatas buhwes, ka leelāhs, nelas naw ne domats, ne darits, lai gan no basnizas atlitufcho materialu lehti wareja dabut. (B.)

No Bahrbeles draudses. Schi draudse gan laizigā, gan ari garigā sinā kreetni uf preekschu tikufi. Wina pastahw pa leelakai dalai no krona fainneekem, kureem buhwetas kreetnas mahju ehtas, kas toti manami isschkirahs no apfahrtjeem pagasteem. Bahrbeleschi nopirka preeksch kahdeem gadeem no krona kahdu krogu un to eetaifija par beedribas mahju, kura schad un tad sapulzejuschees is-preezajāhs zaur teatera israhdischānu un ziteem newainigeem isrihtojumeem. Minetais pagasts jaw preeksch wairaf gadeem istaisija kreetnu stolas namu, kur schim brihscham strahda no draudses mihtotais Reiniža lgs, lihds ar palihgu, deewsgan sefmigi un fwehtigi. (L. W.)

Is Peel-Auzes. Walar, oktobra 25. deenā, muhsu masinajee no abahm Peel-Auzes un no Keweles stolas sapulzejahs muhsu eefwehtijamo stolas namā uf kopigeem Lutera fwehtkeem. Scho fwehtu isrihtotaji, muhsu un Keweles dsimtkungi, Augstas Ekfelenzes grafi von der Bahlen, tapat muhsu grafeene un komtese, un muhsu pahrwaldneeks von Bacha lgs, nehma dalibu pee fwehtkeem, behrnus apdahwinadami jaulahm peeminahm. — Swehtki fahlahs ar Lutera dseefnu „Deews Kungs ir muhsu siipra pils“. Warfmu starpās skolotaji nolafija 46. Dahw. ds., un tad mahzitajš Sakranowicz kungs tureja fwehtku runu par Mahrtinu Lutera. Pehz nodseedatas dseefmas „Deews patur muhs pee Lawa wahr“, tifa isdalita pirma fwehtku dahwana, no muhsu zeen. mahzitaja farakstita grahmatina: Deewa kalps Dr. Mahrtinsch Lutera. Pehz dseefmas „Mana dwehsele, teiz augsti to Kungu“, to meitenu un puisenu kori mainotees nodseedaja, nahza tizibas apleezinashana, luhgschana, fwehtischana un beigās dseefma „Lai Deewu wifē lihds“. Tad isdalija otru fwehtku dahwanu, proti behrneem pasneedja laifju, ihpaschi scheem fwehtkeem pastelletās kruhstēs, ar ufrakstu: Lutera fwehtki 18. 29. oktobri 83. Peel-Auzē“. Kruhstēs sinams behrneem palika par peeminu. (B. W.)

No Leegem (Skurfem). Nakti no 13. uf 14. oktobri tifa Leegu muifcha no sagteem apmekleta. Sagli bija uslausufchi firgu stalka durwis, eegahjuschi stalli un iswedufchi 3 firgus. Wini eegahjuschi ari wahgufi, ismehrejufchi weenus diwstirgu, weenus weenstirga ratus, panehmufchi diwejas wezas schiras un 4 nokautus jehrus, kuri tur pee seenas karajufchees. Ari nogahjuschi pee flehts, isfufufchi weenu logu, gribedami ari tur eefschā tikt, bet tas naw isdeweēs; jo tur bijufschas dselšu restes preekschā. Sirgu stalli bijufchi ari kahdi fiweni, bet tos naw panehmufchi lihds. Laikam fiweni par to laiku isturejahs klufu, lamehr sagli stalli bij jeb ari jadomā, ka sagli ir bijufchi no Israelu tautas.

To nakti, kad sagli fawus nedarbus pasrahdajufchi, bijis siipris wehjsch un leetus. Tadeht wini ari droschi ismehrejufchi ratus, lai braufschana ar teem labati weiktos.

Isbraufufchi uf Misputi meklet, jo uf to pufi warejufchi pehdas dsiht.

Buhtu jawehlahs, ka tahdus behrnus waretu rolā dabut. (Lat.)

No Palangas. Zetortdeen, 6. oktobri kahdam schejeenes semneekam, no Kretinu gada tirgus wakara uf mahjahm brauzot, gadijahs zekā usnemt 80 gadus wezu wihreeti un diwi feeweetes. Sirgs peepeschi sabaidjees un eebranza uhdens pilnā grahwī, pee kam weena feeweete roku pahrlausufi un otra stipri fapitufees. Tilai braujejs ratus no grahwja iszeblis, wezajam lihdsbraujejam grih palihdsit islahpt no grahwja, firgs atkal sabaidahs un dodahs aulekschus pa zeku projam. Seeweetes, newaredamas wezitim nefahdu palihdsibu fneegt, tadeht ka gruhiti fapitufchahs, aiseet projam un atstahj nelaimigo farwam liktenim. Pehz kahdas stundas zetorfichna nahf pa to paschu zeku Palangas Schihds Jossels Klompus un redi wezo noslitufschu grahwī peldam. No ta winsch toti fahihjees un fkehjis uf mahjahm. Tai paschā wakara Klompus eegulst no isbailehm un pehz feschu deemu flimibas ir beigts. — Zeturdeen, 13. oktobri no rihita trihs fwejneeki no Swentajas fahdschas, Juris Berkams ar faweem 2 dehleem gabja ar mafu laiwimu juhra fawus tihklus iswilt. Selam darbs bij pabeigts, fahzlahs wehtra un maso laiwimu apgahja, pee kam tehws ar jaunako dehlu pasuda wilnds. Wezajakam dehlam laimejahs ar robeschu fargu palihdsibu isglahbtees. (B.)

Leepaja, ka rahdahs, warenaš pasta buhschanas! „Lib. Ztg.“ raksta ta: „Rupjisch ka pasta eerehdnis“ driht buhs wispahrigs fakams wahrds, ja pasta eerehdni turpinahs, publiku eestatit par fawa launā prahta nogulditawu. Jauna dahma pee-eeet pee trelineem, luhgdama, uf 2 wehstulehm uslikt wajadfigās pastmarkas un eerehdnim pasneegdama 20 kap.: bet atlikuma tas ne-isdod. Dahma luhds, lai isdotu peenahfloschās 6 kap. „Naw,“ pasta eerehdnis atteiz. — „Tad luhgtu markas par to naudu.“ — „Naw,“ atkal atstān. — „Bet atkaijeet, jums taf wajaga . . .“ — „Man newajaga nek, ja jums ta netihlahs, tad taiseet, ka teezeet projam!“ — Jaunā dahma paklausija padomu, tahlu no pasta wehl pahrdomadama, waj rupjiba ir pasta eerehdna dsihwes usdewums.

„Eesti Postimees“ fawa jaunata nunnura eewada raksta pehz „B. W.“ tulkojuma pahrruna raksteenu, kuru dandreis dandfinatais korrespondents Moltfchanows sem wirsrafsta „Newainiga maldifchanahs“ pefufhtijis Kreewu awifei „Nowoje Wremja,“ un kura isteiktas dandf nepateefibas par Latweefcheem un Igauneem. „Postimees“ faka, ka Moltfchanows ne-efot Latweefchu un Igaunu draugs, bet wina domas par schihm tautahm ari ne-efot „Now. Wr.“ un Kreewu tautas domas. Mineto Moltfchanowa raksteenu atstahstijufe, awife fala: „Zabrihnahs par to, ka Moltfchanows muhs masas tautas lozeklus tura par tik toti mulkeem. Masa tauta — maf sapraschanas, tahdas leelāhs buht wina domas un wina logika. Wisjogikalais ir tas, ka winsch muhs nodehwe par Wahzeefchu wehrgeem. Un tadeht? Tadeht, ka mehš fawu tehwu walodu turam par dahrgu, to kopjam, un paschi

gribam kaut kas buht, un la fawā laika Igauni tautas deputāzija eesneeda augstai waldbai, stary žitahm, ari to wehlejumos, lai libdschinigās trihs Baltijas gubernas pahrwehrsč par divi, par Igauni un Latweešču semes gubernahm. Scho wehlejumos ištazit nelās žits nepamudināja Igauni deputāziju, la tilai Kreewijas labums. Kad nu sehajā semē diwas masas tautas dšihwo, tad tas buhtu itin dabigi, la winahm katrai tilai weenā gubernā darischanas un augstai waldbai nebuhtu jatura cerehdni preeksč trim gubernahm. Teefahm un cerehdneem tad ari buhtu weeglaki ispidit fawus peenahumus. No augstakās pušes tas ari beeschi dširdets, la Neweles gubernā esot par daudf masa. Tahdā wihsē Igauneem buhtu eespehjam, daudf weeglaki eemahžitees Kreewu walodu, jo tad bes tehwu walodas tilai Kreewu waloda buhtu ta, las wineem wajadsigi jamahžahs. Wahžu skolahm buhtu japaleel weenigi preeksč Wahžoescheem; Igauni apmellešu ihpašchi dibinatas skolas, kurās Kreewu waloda titu mahžita la pirmā iwešchā waloda. Kad Igauni eeguhs augstakās skolas ar tehwu walodu par mahžibas walodu, tad Kreewu walodas mahžiba ari ees us preeksču semigakeem soleem. Baltiju eedalot divi gubernās, newar notikt nekahda skahde, un jozigi tas ir, la Moltšchanows scho tautas wehlejumos nošauz par „fantasiju.“ Dascha Wahžu awise rejž ar nopeetnu seju mehžināja apleezinat, la sem nelaika Jakobsona wadibas Igauni domajuschi dibinat ihpašču Igauni-Somu walsji. Waj Moltšchanows ari war buht naw scho domu wehrgs, kaut gan winsch žitadi nelezinajahs buht par Wahžeesču draugu? — Kad Moltšchanows apšlausch ari muhsu tautas semes ihpašchneekus, tad tas gan janoschchlo. Wini dšihwe un klahschanahs tā jaw deesgan smaga. Wineem wiseem wehl maksajami leeli paradi. Buhtu gan labi, la wisi kluhtu bagati un buhtu meerā ar fawu dšihwi. Bet waj tas war notikt žaur Moltšchanowa padomu, tas žits jautajums. Ir mehs esam par to runajuschi, la wateneeku un peedšihwotaju stahwollis buhtu labojams, bet sehajā sinā naw žita padoma, la nogaidit, ko augstā waldbā darihs. Bet ta neprašihš padoma no Moltšchanowa. Ša muhsu semneeku mahju ihpašchneeki buhtu wairat wahžinati, ne la žiti, tas ari naw teefa. Tee pa leelakai datai wisi apmellejuschi Igauni kauschu skolas. Bet kad Igauni „intelligenze“ apmellejuse augstakās Wahžu skolas, tad sehajā sinā neko newar lihdsch, jo muhsu semē naw Igauni, Latweešču un Kreewu augstaku skolu. Tas pahris Kreewu gimnasiju, las Baltijas gubernās pastahw, nespehž usnemt wifus skolenus. Tas ari, la behrni neprot Kreewu walodas, ir par leelu kawelli. Augstaka leeta un wifas paidagožikas likumu pamats alasch ir tas, la behrnam jasaprot mahžibas, žitadi skola winam nenes nekahda labuma. Mahžibas japasneeds tajā walodā, ko behrns prot, žitadi wina gars skolā top nonahwets. Tadehl skolas ar tehwu walodu la mahžibas walodu, wajadsigas, žita seh-lona sehajā leetā naw. — Kad Moltšchanowa lgs muhsu semei wehle pahrgrosijumus un pahrlabojumus, tad tas ir koti labi. Bet tas naw teefa, kad winsch faka, la isglihtotee Igauni pehdigi ar noschchlo-

taju grehžineeku kaimu greefischotees pee Kreewsemes un atšihschot fawas maldbibas; tas nemas naw wajadsigs, jo mehs jaw tā mihlejam Kreewsemi, mahžamees Kreewu walodu un esam uštizigi Kreewijas pawalstneeki. Mehs ne-esam runajuschi „maldbigas“ un „mulkigas“ walodas, to par mums laikam Kreewu tauta ari netizehs. To tilai Bulgareets Moltšchanows waretu tizet.

Newele. „Heimath“ dširdejuse, la Igaunijas profurors, barons W. v. Stackelberg, atstahschot fawu amatu un la wina weetā par Igaunijas profuroru esot isredsets kahds v. Klugen lgs (la domajams, bijusčais senatora Manaseina cerehdnis).

Baptistu mahžiba, kura stary Latweešcheem jaw daudf peekriteju atraduse, fahlot, la „Heimath“ stahsta, nu ari pee Igauneem eewestees. Pagahjuschā nedelā trihs baptistu delegati is Reeteles draudšes bijuschi pee gubernatora Newelē ar luhgumu, lai atkautu Reetele buhwet baptistu basnižu un skolu. Waj wini atkauju dabujuschi, waj nē, — par to „Heimath“ ne la nesino.

Is Dinaburgas awise „Nowosti“ dabujuse par nesen bijuscho laufsaimneezibas istahdi Grinškā sehahdu sinojumu: Naw ko runat, schi istahde bija ihsti Wahžu-tautas swehtki: wifas runas notika Wahžu walodā, diplomu bija wahžiski, alus pluhda fraumehm un wifas medales isdalija gandrihs weenigi stary Wahžeescheem. Schee Wahžu kulturās preeksč-pulka meera swehtki tomehr ne-istika bes asinainu žzemu: jaunš zilweks, G., las Rigas politehnika kursu beidsa un nu kahdā taiminam mihschā praktiski mahžijahs meščkopibu, sehbeja istahdes namā pee glahses alus. Winam gavam eet barons Sch. Stary wineem fahlahs faruna, no kurās iszehlahs strihds par to, kura no diwahm, schi istahde atrodoschahm alus fortehm labaka. Strihds beidsahs ar issauzeenu us dueli, kurā barons Sch. noschahwa G. lgu, fawa mihlotā alus preineeku. Wahžu baroni, kuru rokās winpus Dangawas wifas teefas un wara, ne-atrada pat par wajadsigu fawu lihdschbrahli apzeetināt, un winsch staigaja brihwā lihds pagahjuschāi swehtdeenai (16. okt.), kad nospehlejahs schihs asinainās lugas beidsamā loma. Schini deenā daschi noschautā G. draugi fastapa baronu Sch. kahdā kņeipē Dinaburgā un fahla ar wini lautees, ne wis jobeneem un pistolehm, bet pehž prastu kauschu eeraduma — duhrehm. Kahwahs tikmehr, lamehr ne-atnahza polizija; wina atrada baronu Sch. asinis, bes atmanas un salaušteem lozektzem. Melaimigais barons dod mas žeribas us atweselochanos.

Warschawā schinis deenās is Parises atbrauza kahds 7 gadus wezs puika, wahrdā Ticheflaws Sorewitschs, weens pats, bes kahda pawadona. Wina tehws un mahte abi bija nomiruschi gandrihs weenā laikā, un behrns, ilgi nedomadams, nolehma dotees želā us Kreewiju, kur winam, la bija dširdejis, dšihwojot radi. Preeksch fawa želojuma winsch bija apgahdajis nauđu un žela sismi, kurā ischetrās walodās bija luhgums pee publikas, lai winam buhtu palihdsiga. Bet sehns bija til patstahwigs, la želā ne kam netika rahdijs fawu žela-sismi, bet wifur pats istika. No Warschawas winsch isbrauza us Kauni. Winsch runā trijās walodās: franziški, poliski un wahžiski.

Ahrsemes sinas.

Politikas pahrsfats. Ša jaw sinots, tad Wahžijas kara-spehka pahrwaldbā nodomajuse fawu leelgabalū skaitli pawairot un proti no jauna eegahdat wehl klast 680 leelgabalus, lai buhtu leelgabalneeku buhschana stipra un weikla deesgan; la waretu kuru isturet ar Franziju, ja sehahds karsch stary Franziju un Wahžiju isželtos. Waj sehahda leelgabalū pawairoschana notiks, to wehl newar sinat, tapehž la schi leeta wehl naw walstswetneeku sapulžē pahrspreesia, tilai preekschlifums par to eesneegts, tomehr zerams, la walstswetneeku sapulžē scho preekschlifumu ne-atraidihš. Wahžija nelad newar žeret us Franzijas draudšigo prahtu, tapehž wajaga arweenu buht gatawai us kuru ar Franziju un schini buhschana war gan paredset, la weetneeku sapulžē leelgabalū skaitli pawairoschanai nepretosees, la Wahžijai nebuhtu masaks leelgabalū spehks par Franziju.

Austrijas-Ungarijas trona mantineeks tagad atbrauzis us Berlini pee Wahžijas keisara. Lai gan awises nelo nesino, kahda politikas nosihmeschana sehām želojumam, tomehr bes wifas politikas eemesla schis želojums ne-buhs. Kahda politika stary Wahžiju un Austriju pastahw, par to daudšreis jaw tizis runats un tapehž ta deesgan sinama, proti lai stary Wahžiju un Austriju nobibinatu žeetu draudšibu.

Par kauschu dumpi Serbijā runajot jasino, la waldbā nodomajuse spert nopeetnis solus, lai nemeerigos kauschu prahtu apmeerinatu un wajadsigās robeščās faturetu. Nemeerigs prahts laudim bija tā iszehlees. Serbijas waldbā bija nodomajuse atnemi laudim eerotschus, las teem isdaliti, kad wini stahweja militischu deenastā; eerotschus gribeja laudim atnemt, lai wini tos nesahktu neleetigi walkat. Par sehahdu nodomu semneeki daschds apgabalds palika nemeerigi un daschās weetās fahla atklasti dumpotees. Waldbā nu suhtija kara-pulkus, las nemeerigos pee meerigas istureschanas peespeestu. Te nu redsams, la waldbā nopeetni lehrusees pee apmeerinaschanas darba un ja ar labu nepaklausihš, tad, la protams, isleetahs waru. Daschā weetā jaw nemeeri aplufuschi, tapehž la semneeki naw eedroschinajuschees preti stahtees fahrtigeem kara-pulleem; tomehr žitā weetā ari dabuhs eerotschus isleetat.

Ša lastajeem wehl deesgan buhs atminams, tad preeksch kahdā laika Spanijas sehnišč apmelleja Wahžiju un tur klast bija leelahm faldatu munsturehm jeb manewreem; tagad atkal Wahžijas tronamantineeks nobrauzis us Spaniju. Waj schim Wahžijas tronamantineeka želojumam us Spaniju ari kahds politikas usdewums, par to awises neko skaidri nesino, tomehr leela draudšiba ar Spaniju un Wahžiju newar isželtees, tapehž la naw nekahda dabiska eemesla preeksch žetas draudšibas stary schim walstim, las deesgan atahlu weena no otras un kurahm no draudšibas nekahds ihpašch labums newar atleht.

Wahžija. Par Wahžu leelgabalneezibas pawairoschanas preekschlifumu sino, la kara ministerija gribot isprašt kreditu preeksch 680 jauni leelgabalū eeguhschanas, un otr-kahrt kreditu preeksch leelaka sirgu pulka tureschanas pee artilerijas meera laikā.

Anglija. No Lanastera aprinka sino, la Montfjeldas ogli raktuwēs notizis gabhes sprahdsees. Melaines brihdi 110 strahd-neeki atradahs raktuwē un no wineem lihds schim til 50 iswilkti, kas wif bijschi eewainoti.

Italijs. Laupitaju sebrga bij nepatihkama is mantojums, ko jaunā Italijs walsts fanehma no agrakam Italijs masajam walstim, kurās bij pastahwejuse palaidniga waldischana. Tā la neweenā semē naw panahama kahrtiga attihstiba, ja tahdas laupitaju bandas neteel isnihzinatas, tad Italeeschu waldbiba spehra pret laupitajeem zee-tus solus. Schee sofi gan nebij til bahrgi, tā tee, kurus Franzuschu keisars Napoleons I. leetoja pret laupitaju bandahm Italijs un zaur kureem laupitaju sebrga Italijs it la ar weenu spehreenu tika isnihzinata; tomehr jaunās waldbibas sofi bij seknigi un winai isdewahs, isnihzinat laupitajus wifā Italijs pusfalā, kaut gan laupitajeem Widus- un Deenwidus-Italijs tureenes kalnds bij laba paslehpshamahs. Til Sizilijs falā laupitaju isnihzinashana lihds schim naw pilnigi isdewusehs, kaut gan ari tē laiku no laika teel sinots, ka atkal kahda laupitaju banda fakerta un ka nu laupitaju buhschana tur pilnigi isnihzinata. Laupitaju isnihzinashana Sizilijs tadeht nahkabs til gruhti, ka laupitaji tur nestrahda tā fakot atklahti, meschds dshwodami, bet faweenojuschees par slegenahm beedribahm, kuru lozefkeem kahds zits deenischls darbs un kas til retu reisi slegeni un negaidot pastrahda kahdu laupitaja darbu. Pa leelakai dafai schihz bandas isheet uš to, sawangot kahdu bagatu wihru un nelaisi to agrak is sawahm rokahm, lamehr par wina atswabingumu naw atshubita sinama naudas summa. Ja fakerta tuwafee fauz poliziju palihgā, tad laupitaji nogaluna sawangoto. Daudsreis wini panahkuschchi sawu mehri. Schinis deenās nu, tā sino, atkal reis pastrahdat tahds darbs. Kastelmontes herzogs, netahk no Katanijas pilsehtas no 12 laupitajeem tizis fakerts un aishwests kalnds, ar naudas ispeeschanas mehri.

Turzija. No Deenwidus-Albanijas, Epiras un Makedonijas sino, ka tureenes Albaneeschu eedshwotaji esot fastahdijuschi un leelwalstju suhtneem Konstantinopelē nosuh-tijuschchi luhgumus, kurds tee luhguschchi, ka wini apgabali tiktu peeweenoti Greekijai. Ja tahdi luhgumi pateesi eesneegti, tad tas peerahditu, ka minets apgabalds Greeku tautiba pahrwalda Albaneeschus un ka pehdejee laujahs no Greekeem wadit. Kulturas sinā buhtu labi, ja minete luhgumi fawā laikā tiktu paklausti, jo Albaneeschi pašchi pamisam bes kulturās. Ari lasichanas un rakstichanas mahfla schai tautai nepasihstama, un Albaneeschu waloda ne-esot neweenas pašchas grahmatas. Albaneeschi prot til kawā duhschigi kautees pehz meschomu wihses. Turpretim Greekeem, tā sinams, eewehrojama kultura. Masas tautas til tad war zeret us pastahweschamu, ja winas kop kulturās zenteemus un gara attihstibu; bet Albaneeschi naw darijuschi to lihds schai deenai, kaut gan wini arweenu weduschchi pastahwigu dshwi un til koti reti un toti mas no Turkeem tituschchi apspeesti.

No Tonkinas sino, la Franzuschu spehla wirskommandeeris admirals Kurde atlizis

ekspediziju pret Bakniu (pee Kineeschu robeschās) us dezembra eesahkumu (pehz j. l.), tadeht ka zeli schim brihscham esot pahraf flikti. Kas turpretim buhs ar ekspediziju pret Sontaju un Hanghoju, wehl naw sinots. Franzuschu ziwil-gubernators Harmans schim brihscham esot apmetees. Guē pilsehta, lai waretu labaki usluhlot Anamas waldbibai, ka ta atkal ne-atristu no Franzijas. Agrakais Franzuschu spehta kommandeeris generalis Buē, kas nesen pahrbrauja Parise, sli-mibas deht palikschot tē un wairs negreesi-schotees atpafat us Af-Indiju.

Seemet-Amerika. Dschās Seemet-Amerikas republikas walstis (prowings) schinis deenās notika weetigo walsts waldbibu zelschanas. Wini isnahkums tadeht eewehrojams, ka no ta daudis mas war spreesst, us kurās partijas pusi laudis pagahjuscha laikā greefuschees un kurai tadeht wisleelakā zeriba, uswaret pee nahkofschas presidenta zelschanas. Isnahkums bijis par labu tā fauktai republikaneeschu partijai, kura jaw pahri par 20 gadeem tur waldbibas groschus sawās rokās. Pretineeku partija (tā fauktee demokrati) tiluse pahrwareta netil tais weetas, kur ta jaw agrak bij wahjala, bet ari dachās weetas, kur wina pagahjuscho reisi bij uswarejuse. Til Nu-Jorkā, Nu-Dschersejā un Morilendā demokrati uswarejuschi. Par zelschanas isnahkumu Wirginajā (kur melnee pilsoni stahw us republikaneeschu puses) wehl truhst droschu sinu. Ka zihnisch tur bijis koti ass, jaw bij redjams no nesen sinotā kautina starp nehgereem un baltajeem.

Kā Leepajas tirdsneezibai lihds schim flahjees.

Leepaja atrodahs us semes-strihpu starp esaru un juhru. Schi semes-strihpa naw zits nekas, tā smiltschu-bentis, kas firmā pagahtnē atdalijis attelū (tagadejo esaru) no juhreas. Atdalitais esars palika ar juhru sakarā zaur eetelū, kura, sinams, newareja buht dšita un turklahst peepuhda smiltim. Kad nu Leepajas tehwu-tehws, kahds meestinsch, guleja pee schahdas eetelas, tad tas newareja wifai selt: pee wina wareja pee-eet tikai masas laimas. Zaur tahdu Leepajas fenlaiku stahwolli isflaidrojahs, lamdeht wina nebij pasihstama tā eewehrojams tirdsneezibas pilsehts wezds laikds, isflaidrojahs, lamdeht wina nepeedereja pee Hansas beedribas*).

Pilsehta teesibas Leepaja dabuja 1625. gadā no Kursemes leelunga Fridrika. Tagadejo ostu, kusch atrodahs kahdas 3 werstes pret seemekeem no fenala osta (eetelas), isbuhweja leelungs Fridriks Kasimirs 1697. gadā. Leelungs Ernsts Bironis padshinaja 1737. gadā ostu us 14 pehdahm un eebuhweja garos dambjus juhā, lai isfargatu ostu no sekloshchanahs. Nu Leepaja wareja ahtri atihstitees.

Labums, kas koti zehlis Leepaju, ir ari tas, ka winas osts aissalst tikai leelā falā un tad us ihfu brihdi. Seemā, kad aissaluschas zitas leelakas Baltijas osts, Leepajai weizahs ar tirgoshanu wislabaki. To eewehrojot, waldbiba faweenaja Leepaju ar Kreemijas gubernahm zaur dselszetu. Kugus peelahdet un islahdet war schē ahtri, jo staltee

*) Hansa bija tirdsneezibas fabeedriba, flehga starp wairā Baltijas. Bahju juhreas un wini aplahetes pilsehtem — widus-laikds. Nohlshs schai fabeedribai bija: aishfargat tirgotajus no laupitajeem, ihpafchi druneneeku laupitajeem.

un leelee spihleri atrodahs pašchā ostmalā. Leepajas osts ari tamdeht peewelf kugineekus, ka winsch weens no droshaleem Baltijas osteem, zaur ko kugu apdroshinashanas nauda tē ir semaka tā zitur. Japeemin, ka jaun-isbuhwetais osts ar seemasostu, ko tagad buhwē, daudis weizinahs Leepajas tirdsneezibu. Weenigais sliktums Leepajas ostam ir tas, ka winsch drihs seklojahs un ka tamdeht kronim naudas deesgau isheet, wini dšitu ušturot.

Kā jaw augscham peeminets, Leepajas tirdsneeziba pagahtnē mas pasihstama un ari newareja leela buht. Tikai leelunga Zehlaba laikds wina fakla kuplot. No 1800. gada faklot waram dot droshakas sinas par Leepajas tirdsneezibu.

Gadus salihdsinot redjam, ka gadi 1800 lihds 1804, 1830—34 un 1850—54 ir labaki isdewuschees: mantas tapa iswestas no 5—6 miljonu wehrtiba; sliktakee gadi bijschi 1810—14 un 1845—49, kad isweda prezi knapi par 3 miljoneem. Iswestu pretschu widuweja wehrtiba no 1860—1864 gadam bija 1,371,073 rublu. Schini laikā prezes isweda gandrihs 4 reis wairā, nela eeweda. Isweda schahdas prezes: labibu (wiswairā rudjus un meeschus) aishubtija us Holandiju: lini, kanepes, linu patulas, linu un kanepu sehklas, loki, ausas — gabja us Angliju; ari Dahnija, Libeka, Franzija, un Bruhšja pirka kahdu daku no minetahm prezhem. Starp iswestahm mantahm netruhka ari ahdas, kauli, maschi.

No 1870. gada faklot, gabja Leepajas tirdsneeziba milsu fokeem us preeschu: to isdarija osta pahrlaboshana un Leepajas-Romnas dselszeta usbuhweschana. Tirgotaji no malu malahm sakrehja un dibinaja kantorus; pilsehta eedshwotaji, 1863. gadā kahdi 10,227, peeauga ihšā laikā pahri par 20,000; tagad, pehz skaitichanas 1881. g., 29. dezembri, Leepaju apdshwo 27,418 zilweki. Widuweju pretschu wehrtiba Leepajas osta tirgoshanā bija 1877. gadā 15,560,205 rubl.; 1878. gadā lihds 23,444,316 rubl.; 1879. gadā lihds 33,490,326 rublu; 1880. gadā lihds 35,970,417 rublu; un 1881. gadā lihds 39,457,192 rublu.**) Wiswairā tapa is Leepajas iswests 1879. gadā gandrihs 28 milj.; nahkofchds gaddis prezes masaf isweda, bet eeweda wairā: 1881. gadā isweda lihds 23,980,210 rublu. No schihz sumas nogahja us Bahziju ap 6½ miljoneem, us Skandinawiju ap 4½ miljoneem, us Angliju gandrihs 4 milj., us Franziju wairā tā 3 milj.; wif zits tapa aishwests us Holandiju un Dahniju. Atnahja 959 kugi, kuru widuwejs lastu daudsums bija 128; no scheem kugeem bija 317 Bahzu, 180 Sweedru, 167 Dahnu, 101 Norwegu un 98 Anglu**).

Pa semes-zeleem prezes atweda un aishweda Leepajas-Romnas un ziti tuwafee dselszeti.

Apstatisimees, kahdi eemeški fazehla Leepajas tirdsneezibu til augsti 1879—1881. gaddis un lamdeht wina til drihs un nejaušchi fashkula.

1877. gadā, 12. aprili, faklahs Kreemu-Turku karšch. Melnā juhra bij weens no

*) Riga no 1877—1881. gadam bija widuweja pretschu wehrtiba osta-tirgoshanā 48,868,000 rublu.

**) Statistigi skaitli nemti is jaun-isnahkuschahs Kreemu grahmatas „Kawonowanas Poecia“, kura mums staahst daudis par Baltiju.

karalaukeem; ta tad tur newareja buht ne runas no tirgofchanahs. Labiba un zitas mantas, kuras aissuhitja zaur tureenahs oftahm, tagad pa dalai nahja us Baltijas ostu pilsehtahm, p. pr. us Karalautscheem, Rigu, Leepaju. Leepajneekem bija jautas deenas.

Otrs eemellis Leepajas tirdsneeziabas sel- schanai bija schis: dselsszefu beedribas weda us Leepaju prezes par lehtaku maksu, neta us Rigu. Ta tad leelaka data no eefsch- gubernas labibas nahja us Leepaju. Zaur to, ka dselsszefu beedribas ne-eewehroja tah- tumu maksas fina, isskaidrojahs, tamdeht 1879. gada atweda us Rigu wairak neta 3 1/2 milionu tschetwertu labibas, bet 1880. gada til ap 1 1/2 miliona tschetwertu: 2 mi- lionu bija aissuhitjuchi us Karalautscheem un Leepaju.

Bet Riga ar to nebij meerā. Jaw 1879. gada Rigas birshas komiteja schehlojahs par scho leetu pee Wisaugstaki eezeltahs dselss- zefu pahrluhfoshanas komitejas. 1881. g. maja, Rigas birshas komiteja greesahs pee finantschu ministra. Schoreis wina loti is- manigi peerahdija Leepajas-Romnas dselss- zefa beedribas mahfsligo maksas pamafina- schanu, zaur to Rigas osta tirgofchana mafi- najahs — Leepajai par labu. Ta p. p. wina peerahdija, ka prezes is Smolenskas, Orlas, Kurkas, Maslawas u. t. pr. ne-eet wairs us Rigu, ka agrak, bet us Leepaju, tamdeht, ka turp dselsszefa maksas iinahs lehtaki, lai gan Riga pa 268 werstehm Mas- lawai tuwaku, neta Leepaja. — Dselsszefu beedribas (no dselsszefem starp Maslawu un Rigu, Leepaju, Reweli) neta nenogai- dija ministra spreeduma, bet notureja 1881. g., dezembri, sapulzi Peterburgā un nospreeda, ka dselsszefu maksai no Reweles, Rigas un Leepajas us Maslawu jabuht weenai un tai paschaj.

Wehl jo wairak eewehrojama bija ahr- semju twailomu- jeb damstfugu-beedribu sa- pulze, (to beedribu, kurahm bija darishanas ar Rigu, Leepaju un Reweli): schini sa- pulze, 1882. g. Berlinē, nospreeda, ka pre- tschu pahrweschanas maksai no ahrsemju oftahm us 3 mineteem pilsehtem jabuht tai paschaj.

Tahda wihse Leepajas pahrswards par zi- tahm Baltijas oftahm. 1878. gada 1. ju- lija, beidsahs Kreewu-Turku farsch un tirds- neeziba atkal eeweesahs Melna juhra: man- tas, kuras sahka eet us Leepaju, gahja atkal us Odesu un ziteem Melnahs juhras pil- sehtem.

Tee bija leeli spehreeni Leepajas tirdsnee- zibai. Nu sahka „brihnum-pilsehtam“ brih- num slitti klachtees. Dauds andeles nami aptureja darboschanos, dauds strahdneeki pa- lika bes maises: daschi no wineem gahja at- pakat us semehm, daschi palika Leepaja un wilka schā tā dshwibu. Dauds semneeku bija eenahkuschu Leepaja ar rubulischeem, bet isgahja pliki ahrā. Jam-Leepojai, Lat- weeschu pilsehta dakai, gahja wisgruhtaki. Seedu laids wilojahs wiskretnaki pa Leepaju Schihdi un Wahzeeschi, lai gan ari kahdeem Latweeschem slitti negahja.

(Lat.)

Kartupeli.

Juhs wisi, mihli lasitaji, bagati un nabagi, wezi un jauni, leeli un masi, sawa muhscha

labu daku kartupeku, gan supā wahritus, gan sansus nowahritus, waj ari krashni waj pawahrdā zeptus, esat apehduschu, un tomehr tee paschi jums wehl nekad naw apnifuschu.

Kartupeli ir to „nabagu maise,“ kas tee- scham teef; jo nabagakee laudis gandrihs katru deenu brofastis, pusdeenas maltite un wakarinas kartupehus ween ehd.

Kartupeli ir neween smekiga, bet ari lehta ustura. Us zil daschadu wihsi winus fataisa un bruhke, tas jaw katram fain- neekam un katrai fainneezei ir sinams. Bet no kartupeleem neween taira ehdeenus, ari militus, zukuru un spirtu (brandwihnu).

Ka Franzis Drake scho labdarigo augli 1586. g. no Peru semes us Angliju ir at- wedis, tas jaw dascham no lasitajeem sinams buhs; bet ka schim auglim jaunā semē ari dauds eenaidneeki ir bijuschu, fewischki Fran- tischu semē, to laitam gan ne wisi no lasi- tajeem sinahs. Par to tad nu flaidratas sinas grihu pasneegt.

Dehniusch Ludwikis XVI., kas scha angla swehtibu pasina, sawa walsit islaida pawehli, ka il kuram scho angli buhs stahdit un kopt. Leelakee gruntineeki gan to stahdija; bet prastee semneezi to til ar leelu nepatit- schanu un peespeeschani darija. Paschus kartupehus tee neta ne-ehda, bet lopeem par baribu atdewa; ir daschi reti to wehl lopeem nedewa.

Schē nu weens wihrs Parmentijers ar wisu spehku nodarbojahs, ka ir pehz wisi semneezi kartupehus eesahka stahdit. Parises tuwumā winsch nopirka waj ari renteja leelus ne-apstrahdatus semes gabalus un tos ar kartupeleem apstahdija. Tad winsch tureja runas par kartupeku audsinaschamu, isdewa pamahzischanas rakstus, ir pat issolija leelas naudas algas tahdeem, kas ar kartupeku audsinaschamu nopuhlejahs. Tomehr wina ne-apnifuschee publiki un upuri ilgu laiku bij bes felmes. Lai semneekem leeku isdo- schanu nebuhtu, winsch teem sehklas kartu- pefus bes maksas dewa. Ir tas neta ne- lihdscha; jo tauta weenreis tam jaunam auglam bij pretiga.

Tē nu winsch pawisam zitadu padomu isdomaja. Proti: winsch wids nahburgu zeematōs lika sinamu darit, ka tas il katru, kas wina tihrumōs til weenu weenigu kar- tupeli buhschot nehmis, us to zeeschako lischot strahpet. Pat waktis tas islika. Bet tahm bij ta slepenā pawehle, til deenu waktet, un ne naktis.

Parmentijers bij riktigi aprehkinajis. Schis padoms lihdscha. Kas ahbeku foks pa- radihse preeksch Gewas bij, tas pat nu gudrā wihra kartupeku lauki preeksch sem- neekem bij. Jo gandrihs katru rihstu wakt- neeki sawam lungam par leelu preeku sinoja, ka semneeki nakti wina kartupeku tihrumus apsaguschu. Un tā tam ari wajadscha notikt. No scha laika Parmentijeram semneekus wairs newajadscha pee kartupeku audsina- schanas peespeest, jo tee scho darbu tagad ar labu prahtu pasrahdaja. Un ne ilgi bij jagaida, tad pee wiseem Frantschu semneekem tihrumā waj dahrsā kartupeli bij stahditi.

Behz gadeem schis jaunais sweschas semes anglis ari muhsu Baltija ir eeradees un jaw dauds tuhlfstochus no zilwekem no bada ir isglahbis. R. N.

Janna Subdite.

Tas stahsts par to flaito Juhditi, kas to Afrijas kara-wadoni Golofernus ar wiltibu nolawa un zaur to sawu tehwa-semi isglahba, mums wiseem no bihbeles stahsteem ir sinams. Tahdu paschu warona darbu weena jaunawa Minsteres pilsehta 1534. gada gribeja isda- rit. Aplehgeretā pilsehta jaw leels babs bij iszehlees. Palihdsiba weltiga rahdjahs. Bet baptistu mahzitaji, fewischki tas prawees Zahnis no Leiden, tureja ugunigus spredi- kus un paslubinaja sinamu palihdsibu un pestischann. Kad nu kahdureis sprediki ari par juhdi un Golofernus peeminets tika, weena meita Hilla tā „garā tika aissrahbta“, ka ta pee Deewa swehreja, Zianu no sawa Golofernus, kas to baidija un aplehgereja, ipestit. Hilla bij jaunawa no apbrihno- jama flaituma un teescham it tā kahda sehmineene isskatijahs. Wina bija smalki skolota, jo ta neween bihbeki lasija, bet ir dauds augsti mahzitu wihru gudribas grah- matas. Wina preezajahs par teem ware- neem un flaweneem darbeem, to Romneeku jaunawas bij pasrahdajuschas. Sawu no- domatu darbu ta papreeksch til tahm flawe- nakahm feewahm pilsehta, ka ir tam pra- weetim Leiden un tam kareiwam Sniperdol- ling sinamu darija. Wini wisi to jumprawu usteiza un par ta kunga isredsetu darba- rihku sauza.

16. juniā 1534. gada no pascha rihsta flaitā Hilla Minsteres pilsehtu atstahja. Kā kahda bruhke ta sawas grehnahs drehbes bij gehrbusehs. Tas ishais gabals no pilsehtas wahrteem lihdi biskapa lehgeram drihs bija no-eets. Schē no wihreem aptureta un no kareiwem apbrihnota, ta pee wina preeksch- neeka Teodora no Mehrfeldt tika nowesta. Schis tai nonehma tos selta grehsenus un wihus zitus dahrgumus un prasija, kapehz wina pilsehtu atstahjuse un to ta lehgeri gribot? Us to Hilla ar gudri isdomateem meleem atbildeja: „Augsti zeemits lungs! Es esmu kahda rahstunga un tirgotaja feewa pilsehta. Gesahlumā mehš sawā starpā to grehzigo baptistu tizibu dalijamees. Bet tagad mehš to esam atsinuschu, ka schi bay- tistu melu-tiziba no elles nahk, un tapehz es ar sawa wihra atkuschamu no pilsehtas esmu isbehgusi. Paskausat manu luhgichanu. Laishat mani pee ta sehelligā biskapa, ka es no wina preeksch sawa wihra peedoichamu islubdsu, jo ir winsch pehzak no pilsehtas grih isbehgt. Ari es tam sehelligam kungam kahdu dahwanu grihu dot. Ta dah- wana naw no nelahdas leelas wehrtibas, ta til ir weens kreklis, bet no wis-malkala audelka. Es pate to esmu wehrpuse un ar teem flaitateem dshpareem isschuwusi, tā ka tas gan wehrtis ir til zeeniga kunga meesās puschkot. Tapehz es juhs, augsti zeenigi kungi, firnigi luhdsu, par to gabdat, ka es pee sehelligā biskapa kungu teeku peelasta. Es tam ari grihu finot, to es par bapti- steem un wina pilsehtu sinu.

Jaw to wiltigo jumprawu pee biskapa gribeja nowest, kad weens kara-wirsneeks wadonam klusam to padomu dewa, lai schis wina papreeksch leekot apzeetinat. Jo gan- drihs katru deenu pasihstami un wehrā seelami pilsehtneeki lehgeri behgot, un tos tad pehz tahs jumprawas flaidraki waretu isjautat. Winas gudribas un flaituma behk ta katram pilsehta buhschot pasihstama. Tā ari notika.

Schweizes lawines.

(Bezais Mahrtinsch farakstijis peh; (S. S. wehstures.)
(Stat. Nr. 44. Beigum.)

Masā kantonā Uri schini breesmu nakti tika ispostiti 30 nami un 150 seena schuhai, kur tika nositi 11 zilweki un 237 lopu dših-wibas. Tani pašā nakti ari notika pee Wasenas brihnischliga dšihwibas isglabfchana. Tas bija tā: no diweem brakteem stahweja weens uf nama jumta, kas pee kalna bija peebuhwets; winich uf jumta stahwedams publejahs, starpu starp kalnu un namu peemest ar sneegu, lai breesmigā lawine pahri ritetu. Tē lawine paspruhl wakā un wehisch, ko lawine fazet, fagrahbj uf jumta stahwofcho wihrū tā salmu, usrauj winu augsti gaisā, pahnes winu pahri par dšiku besdibeni un nolaiich winu bes kahdas bruhzes otrā pusē pee kalna semē. Tur winich, pee kahda koka peekhees, pagaida, lihds wisa breesma naw pahrgahpse.

Wehl tai pašā nakti pee Gersawas zeema kahda mahja ar tchetreem stateem tika no- nesta pahri par dšiku eesejt pee otra zeema. No teem septineem zilwekem, kas jaw bija gahjuschi gulet, tikai weena diwpadfmit gadus weza meitina isglabbahs, ta bija namam saluhstot palituse sneegā, no kura ta ispestijahs un pee saweem kaimineem notezeja, kas winu preezigi usnehma.

1827. gadā, nakti no 16. uf 17. janwari Walifa tika Beilas zeems apberts no 600 pehdu beesas lawines, kura papreefchu no Selkungas zeema bija lihds rahwuse 12 ehlas. 65 zilweki tur nahwi atrada, 48 tika isglabhti un 37 bija lozekki falauti; 95 gowis bij pagalam un 34 nami ispostiti.

Sawads brihnumš notika 1836. gadā krestā. Tas bij otro Seemasfwehtu deenā. Bezakee no diwahm mahjahm bij isgahjuschi kahdas feschas werstes uf basnizu. Tē miht- stais wehisch fahla puhit un wini spreeda, waj tahkati eet jeb atpakal greestes draudofcho lawinu deht. Kamehr wezakee uf klajuma tā runaja, tamehr 11 behrni weenās mahjās bija fapulzejuschees. Tē peepeschi lawine fahl ritet uf winu mahjahm. Ta nama preefchā, kur tee 11 behrni bija fanahfusch, wehl diwi stahweja, kas luhdja, lai winus eekschā laiich, jo wini redseja un dširdeja la- wines ruhshanu. Behrni, kas eekschā bija, nekahdas breesmas nejudami, tureja jolo- damees durwis zeeti. Tē fagrahba lawines wehisch abūs behrnūs pee durwim un wehl diwūs zitus, kas zaur logu flatijahs, un eefweeda winus ar leelu fpekhu pagrabā. Mahja tika pawisam isfchaidita.

Kad wezakee ar leelahm bailehm peestei- dsahs, tad behrni weseli un ne-eewainoti islihda weens tē, otris tē no mihtstā sneega un tezeja preezigi saweem isbihjuscheem weza- keem preti. Tai behrnu pullā bija pusgadu weza meitina, ko winas mahstā tureja uf rokahm.

Neeweens gads nepa-eet, kur lawines no zilwekem, lopeem un ehlahm nepanemtu leelus upurus; un tatschu dsimtes weetina peesken kalna eedshiwotajus pee sawa tehwa buhdinas, tāpat tā miltigā juhwa juhmal- neekus pee saweem semeem kraskeem.

So mihta manim weetina,
Kur schuhp'li kahra mahmina.

Bezais Mahrtinsch.

Sihki notikumi is Rigas.

Sahdsibas. Swehtdeenu kahdam Lutera istahdes apmekletajam Melngalwju namā nosagts seemas mehtelis un gardibene. Saglis bija isleetojis pakat taisitu garderobes numuru un tā garderobes apdeenetajus peekrahpis.

Ufbrukums. Swehtdeenas wakarā plkst. 6, diwi fwešchi wihri, eegahjuschi Jehlab- states maspilfona Nikolaja Posewerka dših- wofli, Stabu eelā Nr. 105, uflupa schim, un weens no teem eewainoja scho labajā rokā. Zaur tuhliit no polizijas sperteem sokeem tika isfinats, ka wainigais ir muisch- neeks J. B. fhis. Winsch ir apzeetinats; lai gan wehl leedfahs, bet wina noseegumam ir leezineeki. Ufbrukums, tā jadomā, padarits aif atreebibas par leezibu, kuru Posewerks pret B. bij dewis pee teefas.

Manā grahmatu un bilfchu-drukatawā, Rigā, pee Petera basnijas un wifās zitās grahmatu- bodēs ir dabujama **Widsemes weza un jauna**

**Laika - grahmata
uf 1884. gadu.**

Massa: ne-eeseeta 5 rbl. fmitu gab., eeseeta 10 kap. gab. — Laika grahmata pašnees jauku stahju, bildehm pusfhotu, fahmneezijas padomus, jozinus u. t. t., turgus-deenas Widsemes un Kus- semē, zefa-rahbitaju lauzeneeem, kas Rigas bo- dēs grib ko pirkt u. t. t. **Ernst Plates.**

Deewa-kalposchana Rigas basnijas.

Swehtreen, 6. nowembri.

Jehlaba basnija:	Sprebitis pulsten	10 m. Gofli.
		13 mahj. Lind.
Petera basnija:	"	10 Mag. Lütens.
	"	6 mif. Gasseblatt.
Jahnu basnija:	"	9 l. m. Weirich.
	"	2 l. m. Walter.
Gertrudes basnija:	"	10 m. m. Silbe.
	"	2 l. m. Schilling.
Jesus basnija:	"	9 l. m. Bergmann. P.
	"	2 m. mahj. Mithel.
Mahrtinu basnija:	"	10 l. m. Kahlbrandt.

Raudas-papihenu zena.

Rigā, 3. nowembri 1883.

P a p i h e n i		malf. prasija
Pusimprials		8,43 8,47
5% banfbiletu 1. isladums		96 1/2 96 1/2
5% " 5.		94 94 1/2
5% instr. 5. aifnehmums		95 1/2 95 1/2
Kustruma isnaehmums no 1877. gada		91 91 1/2
1. 5% Kcewu preehm. aifnehmums		217 1/2 218 1/2
2. " " " "		208 1/2 208 1/2
5% "fonjol. 1871. gada aifnehmums		— 135 1/2
Dof. pilf. hipoteku bantas 5 1/2% obligacija		— —
Kreew. sem. kred. 5% Kihlu-fihmes		139 1/2 139 1/2
Charlowas semst. 6% Kihlu-fihmes		— 92
Rigas lom. bantas aif.		258 —
Rigas-Dinaburgas dšelszeta aifijas		147 147 1/2
Dinaburgas-Wehstas dšelszeta aifijas		162 1/2 —
Warfchawas-Wehsp. dšelszeta aifijas		134 —
Rib.-Wolog. dšelszeta aifijas		68 1/2 69
Baltijas dšelszeta aifijas		108 1/2 108 1/2

Lirgus finans.

M a f f a p a r	pahru		pudu		pobu		mugu	
	rbl.	kap.	rbl.	kap.	rbl.	kap.	rbl.	kap.
Kweeschu	—	—	1	08	—	—	—	—
Rudju	—	—	1	01	—	—	—	—
Preefchu	—	—	1	5	—	—	—	—
Aulu	—	—	—	78	—	—	—	—
Linfesklas	—	—	1	40	—	—	—	—
Kartupeli	1	05	—	—	—	—	—	—
Sweetta	—	—	—	—	7	—	—	—
Lahu Alku	—	—	—	—	—	—	25	—
Prastu Alku	—	—	—	—	—	—	10	—
Ruwjas fahls	—	—	—	—	—	—	—	—
Smallas fahls	—	—	—	—	—	—	60	—
Stangu dšels	—	—	—	—	2	20	—	—
Keipu dšels	—	—	—	—	2	40	—	—
Lapu tabatu	—	—	—	—	—	—	—	—

Lihds 3. now. atnahfusch 2277 fugi, aifgahjuschi 2244 fugi.

Atbildofchais redaktors: Ernst Plates.

Gilla nahza stiprā zeetumā un tika stingri apwakteta.

Nu notifahs, ka ne pehz ilga laika kahds godajams pilsonis, wahrdā Ehrmans Ramers, no pilsehtas atbeha. Winsch bija aif- dšihā biskapa ustizams draugs un karsts zeenitajs. Uri winu pee wadona noweda. Kahds brihnumš schim bija, kad Ramers stahstija: „Es tapehz esmu isbehdsis, ka es biskapa lungam kahdas jumprawas Gilla wellischligi nodomatu darbu gaismā gribu west; jo ta biskapu grib nonahwet.“

Par brihnumu isbihjees, wirswadonis uf to ahkrato fa-azijnaja padomneelus un pa- stielēja rakstu-wedeju, kam wifus Ramera is- fazijumūs wajadseja usrakstīt. Peezineeku preefchā Ramers tā stahstija: „Gilla ir kahda jumprawa no augstas kahrtas, un dehl winaš flaituma un augstahm gara dahwanahm ta no wifseem Ministeres pilsehtā teef godata. Bet Baptistu tizibai ta ar wifu sawu dwehsele ir padewufeshs. Wina ir swehrejuse, pat fwehto wakarēdeenu bandijuse, ta wina bif- kapu gribot nogalinat, lai Zianas behdahm reis gals buhtu. Sawu nodomu ta daudj augstahm seewahm un tam praweescham Jahnam no Leiden Minsterē ir stahstijuse. Gribedama sawu wellischligu darbu galā west un pilnigi isdarit, ta pee few nef weenu nogistetu kreklu, tam buhs biskapam par nahwes dahwanu buht, lai tas zaur to kreklu nahwigi mirtu!“

Tā runaja Ramers. Wina wahredeem ti- zeja. Tapehz padomneeki pehz ihfas apdo- maschanas lifa bendem atnahft un jum- prawu atwest. Gan Gilla nobihjahs, kad ta teefneschu preefchā tika westa un weenā kaktā bendi eeraudsija. Lai gan loti no- bahluse, tad tomehr winaš apbrihnojama flaituma dehl, ja ta ween wifu ustizigi isteiktu un nela nenoflehtu, teefneschi winai to no- domatu noseegumu gribeja peedot. Bet wina zeeschi pee sawas pirmās isfazischanas pa- stahweja. Nu peenahza bende un aplika ap winaš pirtsteem dselles fkruhwes. Smaltā seeweete jaw tahs pirmās mofas newareja izzeest. Raudadama ta teefneschus luhdsahs, lai winai fkruhwes nonemot, wina wifu isfazisshot.

Wehl weenreis ta tika usazijnata wifu is- fazit, ko nu Gilla ari darija. Nu wehl wina bij atfinuse, ka winaš meli bij atklati un ka winaš dšihwiba til pee weena pawedeena karajahs. Nu wina farihma drofchu prastu; bet tas bij ta isfamifschana. Pehz pateefibas wina wifu sawu nodomatu noseegumu aifina un runaja: „Ja, es esmu ne-ustizigs muhsu tizibas behrns. Par Baptisteeem es esmu dšihwojuschi, par Zianas meitu es gribu mirt. Deems mani tā kahdu aifns-leezineezi debests usnems. Tikai, bahrgee lungi, tāpat mani no rguns nahwes, ka es isfamifschanā ne-eekrihtu. Gan Deems fewim derigatu darba-rihtu israudsihs, ne tā es esmu, kas fwehtu Zianas pilsehtu no Holofernus rokahm un waras atwabinahs.“

Par tahdu runu wina tā tizibas aiflee- dseja, tā gifts maifstaja un burwe uf nahwes fodu tika noteefata; jo biskaps eeschehdamees fazija: Ta ir flahde, scha seewifschā flaitas meefas par pelneem list fadefinat.“

Slaitā Gilla tika uf Bewerjernu nowesta, kur bende winai ar weenu zirteenu galwu nozirta.

R. U.

No Rīgas cēvērtēšanas komisijas top zaur šho lināms darīts, la tee preefch 1884 gada iſgatawotee nodofchānu-zukli preefch Rīgas nodofchānos malfadamas draudfēs, peh 23. paragrafa, tai inſtrukcijā deht ſāru-nodofchānu cēvērtēšanas cefch Rīgas pīlſtebas pagafā buhš iſlikti lībš 30. nowembrim ſch. g. if deenas, til ween ſwehtdeenas un ſwehtu deenas ne, no pulſten 9 rīdā lībš pulſten 3 peh pūdeenas, cefch cēvērtēšanas komisijas lanzelejas, tura pec Rīgas galwasnaudas nodofchānu pabrīwāldības atrodahs, un la turpat ari ſubſības par nahlama gada cēvērtēšanu un luhgchānas deht pabrērtēšanu tā no abu gildu lopmaneeem, kā ari no teem pec birgeru, zunſtes, ſtrādneeku jeb deeneſneeku oſladem peederigeem (pec tom peemineto beidſamu ſchetro labetu lojleem ja-ufod fawš familijas numurs) ir ne wehtal, tā lībš 30. nowembrim ſch. g., deht cēvērtēšanas ſubſību komisijai janodod

Lühr un beedris,
fenaf Lühr un Zimmerthal,
 Rīgā, leelajā Smilſchu-eelā Nr. 7,
 (wiswezfakais ſchujamo-maſchinu weifala) peedahwā
Seidel un Haumanna
ſchujamahs = maſchines
 (pahrlabota Singera-ſistema)
 furas paſaules-iſſtahde Amſterdamā dabuſa wisauſſtafo goda-almu
ſelta medalu.

zaur rakſtu.
 Rīgas cēvērtēšanas-komisija.

Sludinajums.

No don Toklusa lauzineeku-wezmahſchu eſtādes ſuratorijas, peh nupat notikufchās muſſchneeku-komēnta ſapulſes ſpreezumā, top zaur ſcho ſinots, la mahzības-ſurſus no oktobra 1883 lībš aprīlim 1884 deht lauzineeku wezmahſchu iſmahzichānas, preefch Wīdſemes Latweeſchu dalas nenotife un la jautajums par ſchās mahzības uſſahzichānu ir atliktē lahdam wehſalam iſſpreezumam.

Rīgā riternamā, 28. oktobrī 1883.
 Ad mandatum:
 Barons Schouk - Aſcheraden,
 rīterſch. notars.

Katram, lam tas wajaſſigs, par ſinu, la Maſ-Jumprawas Breesas mahzās ſaimneekš Janis Gībſis Dreilinu muſſchās meſchafarģa Indriķa Petriņa 1875. gadā ſſimufcho dehtu Jani Friedriķi ir adoptejis, un la par ſcho ſatru pec pagafā-teeſas tā wajaſſigs norakſtiſtis tizis.

Maſ-Jumprawas pagafā-teeſā, 27. okt. 1883.
 Nr. 267.
 Preefchſebdetajs: N. Gībſis.
 Striberis: G. J. Nigſti.

Wilna top preefch labriſchānas pretim nemta Saſſaulā Paſiſchānu-eelā Nr. 17, blatus Jahn-ſkolā.

Baltijas Kalendaris 1884. g.,

tura wiſš ſlaibrais cenahums newehlets Latweeſchu ſtudenteem par palibſību, ir dabujams ar baltānu lapahm par 30 ſap., beſ — par 25 ſap. gabalā B. Dīhriķa un beedru, wiſās cēwehrojamašs pīlſchū grahmātu bodēs un uſ lauleem pec ſchaddeem lungeem: N. Krehſtin, Weſelauſā; Schmidt, Dillid; Weſkalnin, Jaunpīl; Adamsohn, Līgati; Oſchin, Kaſtronē; Carin, Buzneekšs; Dūmpe, Pīwīnāns; Ewero, Dēhrbenē; Wittandt, Jaun-Peebalģā. Saturs: Kalendarija. Pareiſiſiģu talendaris. Schību ſwehtli. Cēwehrojami notikumi. Keiſara giſts. Ahrſemju walbineht. Lirģi. Metrologija. Tabulas. Sinās pahre telegrafa. Sinās par paſti. Wabju bruneneeku walſis dibinaſchāna. Medijinas nodafa. Teeſu lectu nodafa. Politifis pahreſlats. Kapš ſilajā. Gala mahrdi. Sludinajumi.

Zeem. tauteeſchus, las wehlahs weizinat Baltijas Kalendarī un mīna noluhſtu, luhdſam nemt Baltijas Kalendarī pahrdofchānā. Labſalpohrwejeji dabu 25 % rahata.

"Balt. Wehſtu." un "Baltſo" adminiſtrazija.

Lai ſargahs no apmahniſchānas!

Par iſſargahchānos zeem. lungeem, luri pehrl papiroſus ſem noſauluma:
"Ptitſchka"
 (Putniſch).

M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā,

la ir no lahdeem Schību fabrikanteem iſſaiſti pahrdofchānā papiroſi ſem tabda pat noſauluma un peh 3 abriģa cepalajuma gluſchi lībſiģi iſhajeem papiroſeem "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā; tamdeht la Schību fabrikanti taiſa palaktaiftoſ papiroſus no praſta un nederiga materiala un tamdeht toſ pahrdob dahdeem maſeem tirgotajeem pa loſi lehtahm zenahm, bet zenu preefch virzejeem pahrdofchānas-weelās noſajija til pat dahrgu, lahda ir iſhajeem papiroſeem "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā.

Dauds maſajo tirgotaju, iſſleetadami publiſkās neſinaſchānu, pahrdob palaktaiftoſ Schību papiroſus par iſhajeem papiroſeem "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā.

Birģeju lungei aiſ neſinaſchānas malfā par praſteem Schību fabriku papiroſeem to paſchu zenu, par lahdu pahrdob iſtoſ papiroſus "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā.

Tamdeht pehrlot papiroſus "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā, lai nekluhtu apmahniſchānā, wajaga greiſt iſpaſchu wehribu uſ to, la lairā pahrdotawā buhtu redjams:

Papiroſi "Ptitſchka" iſ M. G. Patkanowa fabrikas Peterburgā, un uſ laira papiroſa wajaga buht uſorulatam:
В. Паткановъ, С.-Петербургъ.

Sehni un meitenes, luri ſchējeenes ſkolās apmelle, top penſija peenemti Raſt. Abr-Rīgā, Katolu-eelā Nr. 52, pehrowetaja Aleſf. Rintis namā pec Junius ſimdses.

Jaunos meitenes,
 luras grīdetu drebhju ſchubſchānu pamatigi cēmahztees, war peereittees maſajā Pīlſ-eelā Nr. 19 pa 2 tr.

Behſis.
 72 grahdigas wiſſiſtrahās ſecpu = ſables, tilai gabalōs, luras wiſu leſumu un ſmaltoſ ſaulus ſa-ehd, pahrdob Boris Peterſon, Kluba mahjā, pec "ſelta ſwareem."

Labus deſu tantus,
 pahrdob lehti A. Kaſpārī, Cefch-Rīgā, pec Petera baſn, un Peterburgas preefchp leelajā Kaleju-eelā Nr. 33.

Sarkana gowis ir treſchdeem Pahrdaugamā, tilta gala ganibās paſudufe. Top luhgts, lai to pret pateiz-almu nototu Jelg. ahrp. Drihšweenības-eelā Nr. 28.

Weifala atwehriſchāna.

Lugſti zeem. publiſkai pademigi ſinoju, la eſmu ſawu weifala, peh; brabliģa iſliģuma, atſchēhriſis no mana brabliģa weifala, un eſmu tagad tepat Cefch-Rīgā, Schluhnu-eelā Nr. 3, birſchās tuwunā, atwehriſis otrdeem, 6. ſeptembri ſch. g. patſtahwigu weifalu, ſem tabš firmas

Bernhard Janſohn.

Scho paſnodams, zeem. publiſku laipni luhbſu, lai man to lībš ſchīm dahwato uſtģizibū ari ſchāi jaunā weeā uſturetū, pec tam apſolu labu un taiſnu apdeeneſchānu.

Bernhard Janſohn,
 ſelta-kaleju meiſtarš.

B. Verchendorff,

Kalku- un Schuhnu-eelu ſtuhri Nr. 131

Rebalinatu, beesu, miſliſtu, ſittu Peterburgas barķi preefch apalſch-drebhehm, lībš ſchīm malfaja 7 ſl. par 1 rbl., tagad 9 ſl. par 1 r., wislabakos puſaudēklus preefch treſkeem un palageem 10 un 11 ſl. par 1 rubli, tihrowilnainu melnu kaſchmiru (tibbetu), iſhten labas ſortes, 2 ſl. plātš, 50 ſap. dleſtē, wilnu preefch adifchānas 75, 120 un 130 ſap. mahzjinā, dſihparu wilnu un ſuhnu wilnu par 6 un 7 ſap. loti, tihrelinu nehſdogus par 95, 100 un 110 ſap. par puſduzi, mehteli, paletoti un wateereti mehteli teel tagad par ihpaſchi lehtu zenu pahrdoti.

A. Th. Thieſſ'a

Anglu magajinē,

Rīgā, Kalku- u. Waſtes-eelu ſtuhri, otra pahrdotawa: Peterš. Abr-Rīgā, Kalku-eelā Nr. 26, blatus Sarina rebrauſchānas-weetai un Wintmana material-preeſchu pahrdotawai, peedahwā ſem apgalwoſchānas un pa wislehtalahm zenahm: wiſus

amatneeku = riģkus

preefch kalejeem, atſlehdſneekceem, diſchle-reem, klempnereem, zimermaneeem, muze-neekceem, ſurpneekceem u. t. pr., tā ari

muſikas - instrumentus

peh 3 gluſchi jauneeem muſtureem, no neſmahde-jamas ſlanas pa iſhti lehtahm zenahm. No puſſchameem instrumenteem nupat ſanemti korneti, taiſti no niſel-metala, luri tapat tā no ſudraba taiſitee iſſſtatahs un nelab neruhſē.

Peterburgas ahripſehta, Smilſchu-eelā Nr. 27 ir pahrdodami

darba = ſirģi,
 wiſadi rati, kamanas un ſirģu-riģki.

Labi uſturetās taſel-ſlawerees ir pahrdodamas leelajā Raſt.-eelā Nr. 121, apalſchā.

Dſenowas pahrdodamas.

2 gangi malfchāna, ſahģeſchāna un ſlaidu eh-weleſchāna, ar ſemi un leelu melcha gabalu. Schi weeta atrodahs uſ luhgathes upes, Rītaurus draudſē Laſſcha muſſchās dalā, no ihpaſchneela Dahw Saut. 1

30 rbl. pateiz. = alg.

Rakti no 21. uſ 22. oktobrī ir Poſendorſ muſſchās rentneelam diwi ſirģi noſaģti, 1 fuſſchā ſpalwā, 1 tūnſchāi beuhns, abi 4 1/2 gahns wezi, nozriģtahm iſſchām treppehm un iſtas aſtes; fuſſcham pec labas palaklahjas mehtite reſnals aiſ laukums peere.

300 r. pat. = alg.

Lugſchā minetu pateizības-almas peerabūdeju dabu iſmalfatu pec muſſchās rentneela Ahdam Luhſin.

Rakti no 3. uſ 4. nowembri ſch. g. ir Raſt. Abr-Rīgā Raſo-Roſſiſſas eelā Nr. 14 noſaģto peieko ehriſelis, trehpes uſ treiſo puſh, 8 gahns wejā. Gejuģts Behju wahģōs, reeſſa-ſela trehſfā trehſfota palakeja tadpele. Kaſ par ſcho ſabſību warent ſlaideas ſinas perneſt, tas dabu

25 rbl. pateiz. = alg.
 turpat pec ihpaſchneela Murafchowa.